

ኤርትራ

ሃገረ ኤርትራ

መራሒ መንግስት፡ ኢሳያይስ አፍወርቂ

እቶም ኣብ ልዕሊ መንግስቲ ኤርትራ ነቀፊታ ዘቅረቡን ከመኡውን ዲሞክራሲያዊ ለውጢ ዝጠለቡ ሓሰፍቲ፡ ብዘይሕጋዊ መንገዲ ኣብ 2001 ካብ ዝእሰሩ ኣትሒዞም፡ ብዛዕባ ሃለዎቶም ዝፍለጥ ሓበሬታ የለን። ሰብ-ስልጣን መንግስቲ፡ ክሳብ ሕጂ ሓሳብካ ናይ ምግላጽ፡ እምነትካ ናይ ምስዓብን ናይ ምጉዳዝን መሰላት ኣብ ምጥሓሶም ይርከቡ። እሱራት ግቡእ ናይ ጥዕና ኣገልግሎት ተነፊግዎም ይርከቡ። ኤርትራ፡ ምስታ ንወቕታ እዋን ጽልኢ ዝነበራ ኢትዮጵያ እኳ እንተተዓረቀት፡ ብኣሻሻይት ዝቁጸሩ ዜጋታታ ካብ ጭቆናን ደረት-ኣልቦ ግዳድ ዕስክርናን፡ ንምምላጥ ናብ ወጻኢ ሃገር ኣብ ምስዳድ ይርከቡ።

ሓሳብካ ናይ ምግላጽ መሰል

መንግስቲ፡ ነተን ናይ ብሕቲ ጋዜጣታት ኣብ 2001 ካብ ዝዓጸውን ኣትሒዞም፡ ኣብታ ሃገር ብነጻ ዝንቀሳቐሳ ማዕከናት ዜና የለዋን። ኣብ 2020፡ ኮሚቴ “ጋዜጠኛታት ብዘይዶብ” ኣብ ዘውጽኦ ጸብጻቡ፡ ኤርትራ እታ ኣብ ዓለም ሓሳብካ ናይ ምግላጽ መሰል ብጽኑዕ እትቆጸጸርን ዝበዘሉ ጋዜጠኛታት ዝኣሰረትን እንኮ ሃገር ምዃና ክብል ኣመልኪቱ።

ዘይሕጋዊ ማእሰርትን ግዳድ ምስዋር

ብኣማኢት ዝቁጸሩ ፖለቲከኛታት፡ ሃይማኖታውያን መራሕቲ፡ ጋዜጠኛታትን ካልኣት ንመንግስቲ ዝነቐፉ፡ ልዕሊ ዓሰርተ ዓመት ብዘይክሲን ፍርድን ኣብ ልዕሊ ምእሳርም፡ ኣብዘይ ሕጋውያን ቤት-ማእሰርቲ ተኣሲርም ከይኣክል ቤተሰቦምን ጠቢቃ ናይ ምርኣይ መሰሎም ተሓሪምዎም ይርከቡ። እቶም ኣብ 2001 ንፕረሲደንት ኢሳያስ ተቃውሞኡም ዘስምዑ፡ ሰብ-ስልጣን መንግስቲን 17 ናይ ብሕቲ ጋዜጠኛታትን ክሳብ እዛ ሰዓት ኣበይ ከምዘለዉ ኣይፍለጥን።

ሚኒስተር ፋይናንስ ነበር ኣቶ ብርሃነ ኣብርሃ ኣብ ኣስመራ ዋና ከተማ ኤርትራ ኣብ 2018 ካብ ዝቅየድ ኣትሒዞም ኣብ ቤት ማእሰርቲ ይርከቡ። ምኽንያት መእሰሪኡ፡ ዲሞክራሲያዊ ለውጢ ዝጽውዕ መጽሓፍ ብምሕታሙ እዩ። ኣብ ልዕሊኡ ዝኾነ ዓይነት ክሲ ከምዘይተመስረተሉ ይፍለጥ። ክሳብ መወዳእታ እዚ ዓመት ኣደዳ ግዳድ ምስዋር ኮይኑ ይርከቡ።

ብጥዕና ናይ ምንባር መሰል

ቤት-ማእሰርቲን ናይ መቐየዲ ማእከላት

ቤት-ማእሰርትን መቐየዲ ማእከላትን ልዕሊ ዓቕሙ እሱራት ኣብ ርእሲ ምሓዙ ጽርየት ዝጎደሎ እዩ።¹ ካብ ኣስመራ ብሰሜን ኣንፊት ኣብ ዝርከብ፡ ናይ ዓዲ ኣቤቶ ቤት-ማእሰርቲ፡ 800 እሱራት ጥራይ ናይ ምሓዝ ዓቕሚ እንክለዎ፡ ኣስታት 2500 እሱራት ዳጉኑ ይርከቡ። ኣብ ማይሰርዋ ዝርከብ ቤት-ማእሰርቲ፡ ዝበዘሉ ናይ የሆዋ መሰኻኽር ዝርከብዎም ኣስታት 700 ዝበጸሉ እሱራት፡ ናይ ዓይኒ-ምድሪ ኣገልግሎት ስለዘይብሎም፡ ደቀተባዕትዮን ደቀኣንስትዮን ኣብ ቃልዕ ቦታ ሸንቲ-ማይን ቀልቀልን ከም ዝደፍኡ ይግበር። እቲ ኣብ ከባቢ ኣስመራ ዝርከብ፡ ጽኑዕ ጸጥታ ዝካየዶ ናይ ማይሰርዋ ቤት-ማእሰርቲ፡ ን500 እሱራት 20 ዓይነ-ምድሪ ጥራይ እዩ ኔርዎ ።

ቤት-ማእሰርትታትን ናይ መቐየዲ ማእከላትን እኩል ማይ፡ መግብን ናይ ጽሬት ናውትን ከም ሳምና ዝእመሰሉ ብግቡእ ኣይዕድሉን። ኣብ ከባቢ ኣስመራ ዝርከባ ናይ ማይሰርዋ ጽኑዕ ቤት-ማእሰርቲ፡ ማይሰርዋ ዕንባባታት ኣስመራ መቐየዲ ማእከል፡ ይኹን ኣብ ዓላ ዝርከብ ናይ ደቂተባዕትዮ ቤት-ማእሰርቲ፡ ብሰንኪ ዘሎ ሕጽረት መግቢ፡ እሱራት ካብ ቤተሰቦም ብዝተላእከሎም ናይ መግቢ ሓገዝ እዮም ዝነበሩ። ኣብ 2 ሚያዝያ፡ ሓለፍቲ ቤት-ማእሰርቲ ንተላባዲ ሕማም ኮቪድ-19ን ካልኣት ሕማማትን ንምክልካል ብዝብል ምኽንያት እቲ ቤት-ማእሰርቲ ምሉእ ብምሉእ ክዓጸው ወሲኖም። ናብ ቤት-ማእሰርቲ ምብጻሕ ተከልኪሉ፡ እዚ ድማ ካብ ኣዝማድ ዝላኣኽ ዝነበረ መግቢን ሃለኹን ከምዝቋረጽ ብምግባር እሱራት ናብ ዝኸፍኦ ሕጽረት-መግብን ሕማማትን ከምዝቃልዑ ኔርዎም ይርከቡ።

ግዳድ ስራሕ

¹ [Eritrea: Detainees in overcrowded and unsanitary conditions defenceless against COVID-19 \(Press release, 21 May 2020\)](#)

አባላት ሃገራዊ አገልግሎት ካብቲ 18 አዋርሕ ሕጋዊ ደረት ንላዕሊ ዝቅጽል ዘሎ መወዳእትኡ ዘይፍለጥ ግዳድ ሃገራዊ አገልግሎት ከምዘዕስከሩ ይግበር ኣሎ። እቲ ኣዋጅ ንናይ ሕልና-ነጻግቲ ሕድገት ዝምልከት ዓንቀጽ ኣብ ርእሲ ዘይምህላዉ፡ ብኣሻላት ዝቁጸሩ ኣብዚ ደረት-አልቦ ሃገራዊ ተዓስኪሮምን፡ ብዙሓት ካብኦም ድሮ ዓሰርተ ዓመታት ዘገልገሉ ይርከብዎም። መንግስቲ፡ ነቶም ናይ ካልኣይ ደረጃ ትምህርቶም ንክውድኡ ሓደ ዓመት ዝተርፎም ተማሃሮ ናብ ወተሃደራዊ ማዕሰከር ሳዋ ይሰድም፤ ድሕሪ 18 አዋርሕ አገልግሎት ምስ ወድኡ ናብ ስድራቤቶም ከምለሱ ድፍም ኣይከምለሱን ምዃናም ዝኣተወሎም ቃል የለን።

አባላት ሃገራዊ አገልግሎት ንናይ ወርሒ መሰረታዊ-ያን ሃለኻቲ መግዝኢ ዘይኣክል ኣብ ወርሒ 800 ናቕፋ (53 ዶላር) መሻርፍ ይውሃቡም። መንግስቲ ንአባላት ሃገራዊ አገልግሎት ኣብ ትሕተ-ቅርጻዊ ፕሮጀክታት ከም ምህናጽ መሰናቐታት ጽርግያታት ሕርሻን የዋፍሮም። ኩነታት ስራሕ ክብሪሱብ ዘነኣስን ዘይሰብኣዊን ክኸውን እንከሎ ኣብ ገለ ጉዳያት ምስ ማዕረ ስቓይ ዝዳረግ እዩ።

እቲ ማዕሰከር ግዳድ ስራሕ ተባሂሉ ክጽዋዕ ዝኣኣል፡ ኣብ ማይሰርዋ ዕንባባታት ኣስመራ ዝርከብ መቐየዲ ማእከል፡ ናይ ቦሆዋ መሰካኸርን ካልኣት እሱራትን ኣብቲ ናይ ፍፍሪ ሕርሻ ብሓይሊ ክሰርሑ ይግደዱ።

ናይ ምንቅስቓስ መሰል

ካብ ሃገር ናይ ምውጻእ መሰል ኣዝዩ ብጽኑዕ መንገዲ ተኸልኪሉ ይርከብ፡ ብዘይ ናይ መንግስቲ ፍቓድ ዝኾነ ሰብ ናብ ወጻእ-ሃገር ክገይሽ ኣይክእልን።

ስደተኛታትን ሓተትቲ-ዑቕባን

ብኣሻላት ዝቁጸሩ ኤርትራውያን ሃገሮም ገዲፎም ይወጹ ኣለዉ። እቲ ቀዳማይ ምክንያት ካብቲ መወዳእትኡ ዘይፍለጥ ሃገራዊ አገልግሎት ንምምህዳም ክኸውን ከሎ፡ እቲ ካልኣይ ኣብ ካልኣት ሃገራት ዑቕባ ንምሕታትን እዩ። ላዕለዋይ ኮምሽን ስደተኛታት ውዳብ ሕቡራት ሃገራት ኣብ ዘውጽእ ሓበሬታ፡ ኣብ መጀመርታ 3 ወርሒ ናይዚ ዓመት ፕራይ 9,463 ሓተትቲ-ዑቕባ ካብ ኤርትራ ናብ ኢትዮጵያ ኣትዮም። ድሕሪ ሚያዝያ ግን ናብ ኢትዮጵያ ዝሰገሩ ስደተኛታት ቁጽሪ ብሩእይ ክጎድል ጀሚሩ። እዚ ድማ ብሰንኪ ሕግም ለበዳ ኮረና ዝተገብረ ናይ ሰባት ምንቅስቓስ እገዳ ስለዝተገብረ እዩ።

ኤርትራውያን ስደተኛታት ሓተትቲ ዑቕባን ናብ ኤውሮጳ ንምብጻሕ ኣብ ዝገብርዎ ጉዕዞን ኣብ ዝሓልፍዎን ሃገራት ከይተረፈ ብዙሕ ናይ ሰብኣዊ መሰላት ግህሰት የጋጥሞም። ብፍላይ ሊብያ፡ ማእሰርቲ፡ ምጭዋይ፡ ጾታዊ ዓመጽን ስቓይን ንካልእ ዘይሰብኣዊ ኣተተሓሕዛን ይቃልዑ።